141. štev. V Ljubljani, v torek 18. decembra 1877. Letnik V.

Inserati se sprejemajo in veljá tristopna vrsta:
8 kr., če se tiska 1krat,
12 „ „ „ „ 2 „
15 „ „ „ „ 3 „
Pri večkratnem tiskanji se cena primerno zmanjša.

Rokopisi
se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo

Naročnino prejema opravništvo administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16

SLOVENEC.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:
Za celo leto . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . 5 „ — „
za četrt leta . . 2 „ 50 „

V administraciji velja:
Za celo leto . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . 4 „ 20 „
za četrt leta . . 2 „ 10 „

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna štev. 190.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Srbija zopet gre v vojsko.

Iz Belgrada se 14. telegrafuje, da je po ravnokar izdani vladini proklamaciji srbska vojna dobila povelje, da prestopi turško mejo.

Knez Milan je že nedavno vojakom, k so odhajali na mejo, na srce govoril, naj se hrabro drže, ker letos ne bodo sami proti Turku stali, ampak imeli bodo močnega zaveznika, to je Rusa. V vojnem oziru sodelovanje srbske vojske nema velike važnosti. Akoravno se armada, ki šteje 80.000 mož, ne sme zaničevati, in povsodi prav pride, kamor jo denejo, vendar srbske armade ni bilo neobhodno potreba; Rus bi zmagal tudi brez nje. Toliko večo važnost ima pa v političnem oziru. Sedaj je postal boj še le prav slovansk. Za Ruse prav pride, da zamorejo reči, da v resnici delajo v smislu in za korist balkanskih Slovanov, kar se vidi iz tega, ker ti z njimi veselo sodelujejo; neslovanskemu svetu se s tem lahko dokaže, da so Slovani edini in složni, in to ima velik moraličen vpliv.

Slovanski sovražniki bi bili koj pripravljeni, izmisliti si laž, da Srbi in Bulgari še ne marajo za ruske osvoboditelje, trosili so že laž, da razmere med Srbijo in Rusijo niso posebno prijazne. Takim hudobnim izmišljotinam najboljši odgovor je ta, da srbska vojna na novo v akcijo stopi na strani ruskih bratov!

Za Srbijo pa je bilo potrebno, da se vnovič vojske vdeleži, iz dveh vzrokov: 1. da si zopet častno vojno imé pridobi, kar jej lani, ko je sama proti celej Turčiji stala, ni bilo mogoče; in da si s tem častnim imenom pridobi pravico do daljnega obstanka, do razširjenja svojih mej; 2. da si pridobi s sodelovanjem v boji tudi pravico pri sodelovanji, ko se bo sklepal mir; kajti kdor ni stavil v loterijo, tudi nema pravice, da bi kaj terjal za se, kedar se dele dobitki. Srbija stavi sedaj v loterijo svojo armado, kri svojih sinov, in kedar se bodo dobitki delili, ne bodo je smeli prezirati. Med Jugoslovani pa si bode pridobila častno imé braniteljice jugoslovanskih mučenikov, in tako si bo postavila hvaležen spominek v srcih Bulgarov in Bosnjakov. Med tem ko se junaška Črnagora že drugo leto neprenehoma bori za svobodo svojih bratov, in po tolikih žrtvah in navzlic tolikej bedi in siromaščini v deželi ne omaguje, ampak slavno napreduje, in žrtvuje kri svojih hrabrih sinov, da bi se veliki cilj dosegel, zaradi katerega se je boj pričel; — bilo bi sramotno za Srbijo, če bi ona nič več ne storila za ta vzvišeni cilj; ona bi se odrekla s tem svoji nalogi, svoji zadači, svoji prihodnosti. Če tedaj v vojnem oziru sodelovanje Srbije ne bi bilo potrebno, je pa neobhodno potrebno za obstanek in za prihodnost Srbije same. Ako Srbija ne bi imela več volje in poguma braniti sebe in svojih sosednih bratov pred tujimi napadi, potem nema več pravice do obstanka. Če bi moral le Ruš sam braniti Jugoslovane, potem bi bile te dežele faktično in moralno ruske dežele. Ker pa Srbija tega neče, ker ona hoče biti samostojna, neodvisna **država**, zato mora poseči v boj, in mora v tem dokazati, da je zmožna braniti ne le sebe, ampak tudi svoje sosedne brate, čez katere hoče ob svojem času vladati. Kakor je iz male deželice Brandenburg nastala velika pruska država, tako zna nastati iz male srbske kneževine velika srbsko-bulgarska država, ako si bodo vedeli Srbi ohraniti za to potrebne lastnosti: hrabrost, pobožnost, delavnost, treznost, nravnost, složnost in napredovalnost v vedah in umetnostih. — Mi želimo srbskemu orožji srečen vspeh.

Živili naši južni bratje Srbi, živeli pa tudi Rusi in Bulgari, in vsi junaci, ki se borijo z ljutim Turčinom; da bi jim šlo vse srečno izpod rok!

Z bojišča.

Nasledki ruske zmage pri Plevni se že kažejo. Srbi so 14. prestopili mejo turško, na Grškem je začelo hudo vreti, na Kreti je Apokoronski okraj oklical svojo samostalnost, in tudi na Libanonu med Maroniti je velika razdraženost, ker turška vlada od njih zahteva vojakov. Uboga Turčija je v velikih stiskah in se je obrnila neki do Avstrijo in Anglije, da bi posredovale pri sklenitvi miru. Turčija pravi, da je pripravljena podvreči se posredovanju evropskemu, ker je čast obojega (?) orožja rešena in da hoče zaj neodvisnost in celoto (!!) Turčije vse storiti. Čudno, da Turčija ne zahteva, da naj ji zmagovalna Rusija ne pusti samo vsih dežel, ampak da naj ji še plača vojno odškodnino. Bruseljski „Nord“ pa sluti, da ta pripravljenost Turčije za sklenitev miru ni odkritosrčna, in da se najbrže zanaša na needinost med raznimi državami. Pa na podlagi od vlade turške zaznamovanih načel se ne more mir sklepati, in Turčija se bode skoraj prepričala, da se na needinost med državami ne sme zanašati.

Velikih bitev po padcu Plevne ni bilo. 11. t. m. so se bili sprijell nekoliko pri Omur-

Ostroška biblija.

Bivši pred nekimi tedni v tukajšnjej semeniškej knjižnici vprašam č. g. spirituala, ako ima knjižnica katero starejo slovansko knjigo, na kar mi poda trdno vezano in dobro zaprto cirilsko biblijo. Na prvi pogled si nisem mogel misliti, da bi imel v rokah Ostroško biblijo, katera je bila na Ruskem že v sedemnajstem stoletji tako redka, da se je morala l. 1663 v drugič natisniti v Moskvi in od tod ima druzega natisa: Moskovska izdaja.

Dovoljujem si tu navesti nekatere črtice o Ostroškej bibliji, katera je prva tiskana popolna biblija v cerkveno-slovenskem jeziku. Oblika jej je velika četverka. Napis se glasi: Biblija sirěč knigy vethago i novago zavěta po jazyku slovensku i. t. d. V lěto po voploščenii (včlovečenji) Gospoda Boga in Spasitelja našego Isusa Hrista 1581.

Na drugej strani je narisan grb Ostroških knezov in zraven tudi opisan v pesni, katerej se začetek tako-le glasi:

Zri sija (te)znamenija knjažate slavnago,
ihže (katere) sdržit dom ego (njegov) ot
věka davnago.

Zatem sledi posvečenje, pisano v grškem in slovenskem jeziku. Tu se pravi mej druzim: „Vam pa v Kristu izbranim pred veki po predvedenji večnega Boga, v narodu ruskem sinom izhodne cerkve in vsem soglašajočim se v jeziku slovenskem in zjedinujejočim se v ravno tej pravoslavnej cerkvi vsacega stanu po Kristu imenovanim ljudem (posvetim to) jaz Konstantin, pri svetem krstu imenovan Vasilij, po milosti božjej knez ostroški, vojvoda kijevski, zapovednik volinski itd.“ „Kar vam tu sedaj podajamo, so knjige obojnega zakona, biblija imenovane v grškem jeziku. Tiskane so bile zapored v mojem po Bogu odrešenem in domonačelnem gradu Ostrogu v volinskej deželi l. 7089 po stvarjenji sveta ali l. 1581 po Kr. r. dne 12 avgusta.“

Predgovor je pisan samo v slovenskem jeziku in je v nekaterih krajih premalo kritičen. V njem opisuje Konstatin nastanek svoje biblije. Spoznavalci izhodne cerkve smejo zares hvaležni biti temu pobožnemu knezu za tako velik trud. Prehodil je namreč, iskaje slovenskih prevodov svetega pisma, rimske predele, kandijske ostrove; bil je tudi v mnozih grških, srbskih in bulgarskih samostanih in še celo v Carigradu pri nadškofu Jeremiju. „Ali v vseh straneh rodu našega jezika slovenskega se ni našel ne jeden popoln prevod vseh knjig starega zaveta.“ Na zadnje pa dobi vendar-le po dolgem povpraševanji in iskanji od velicega kneza Ivana Vasiljeviča „celi stari zavet“ preveden iz Septuaginte, koji zavet je bil „pred več nego 500 leti na slovensko preveden že za Vladimira Velicega, koji je pokristijanil rusko zemljo.“

Tu naj omenim nekatere točke iz Konstantinovega napisa in pregovora, katere se mi ne zde dosti kritične. Konstantin pravi, da je Vasiljevičev rokopis še iz časa Vladimira Velicega, ali tem ni tako Dobrovski, bivši l. 1792 na Ruskem, je imel v roci dva rokopisa, izmej katerih je bil jeden Vasiljevičev. Oba ta dva rokopisa sta pisana na aleksandrinskem papirji in jeden ima letno številko 1558, drugi je pa sicer brez nje, ali pozna se mu, da je bil pisan v istej dobi kakor prvi. Dalje govori knez o prevodu „celega starega zaveta“ iz Septuaginte, katera je bila v l. 350 p. kr. iz hebrejskega prevedena po želji Ptolomeja Filadelfa. Knez in njegovi pomagači bi bili morali vsaj

kioi-Karagaču, pa so Rusi zmagali. General Gorškov je namreč oddelek vojakov skril v neko zatišje pri Kasabinu, potem pa se je začel na videz umikati pred Turki, ki so jo vdrli za njim; naenkrat pa jih v zatišju skriti Rusi primejo in zapode nazaj. Več ko 200 mrtvih jn ostalo na bojišči. Rusi pa so imeli 34 mrtvih, 4 častnike in 230 vojakov pa ranjenih. 12. t. m. so Turki zaseli Mečko, pa so jo morali zopet prepustiti Rusom. 13. t. m. je bilo streljeljanje med Jurjevim in Ruščukom; 14. t. m. so se pa Turki umaknili iz Elene, ktero so pred odhodom zažgali.

Car je v nedeljo došel v Bukarešt, drugi dan pa odrinil naprej proti Petrogradu.

Iz Krfa piše „Pol. Corr.", da je unidan neka angleška vojna ladija pripeljala streljiva ter ga izročila turškim proti Baru namenjenim ladijam. Drugi dan je prišlo še več angleških ladij, da bi turške vojake prepeljale v Albanijo.

Grška vlada je te dni dobila 6 Kruppovih baterij in kupila ob enem 12.000 ton angleškega premoga za svoje vojne ladije. Sploh se delajo velike priprave za vojsko.

Iz Kotora se poroča, da se turška posadka v Baru noče s črnogorskim knezom pogajati, in da je pripravljena Bar izročiti Avstriji. Pa kaj bi naši s samim gradom počeli, ker je mesto v črnogorski oblasti? Samo v zadrege bi prišli. „Presse" poroča, da je Osman paša v Fratešti umrl, pa sama dvomi, da bi to res bilo.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani, 17. decembra.

Med c. namestniki se bodo vršile neki velike premembe. Iz Gradca pride baron Kübeck za predsednika najvišjega računskega vrada na Dunaj. Baron Konrad pride z Dunaja za c. namestnika v Gradec, Weber iz Prage na Dunaj, grof Taaffe pa iz Inšpruka v Prago, kjer se bode casarjevič nadvojvoda Rudolf pod njegovim vodstvom učil upravnega uradovanja.

Kupčijska zveza z Italijo se je 14. t. m. podaljšala za 3 mesece.

Na Ogerskem se silno agituje proti Rusiji. V zboru je baron Simonyi ministra interpeliral, si hoče li naša monarhija na vso moč prizadevati, da se bode sklenil mir med Rusijo in Turčijo. Helfy je pa interpeliral ministerskega predsednika, če je res, da je Srbija zopet vojsko napovedala Turčiji, in hoče li to s silo zabraniti knezu srbskemu? Madjari tedaj po vsej sili hočejo imeti vojsko z Rusom in Srbom. Včeraj se je tudi vršil ljudski tabor; v dotičnem odseku je baron Kaas z ahteval, da se mora Rusija s silo ustaviti. Eötvös pa je nasvetoval, da naj se izvoli deputacija 1000 udov do državnega zbora, ki naj zahteva vhod v zbornico. Za to deputacijo se je zlasti med dijaki tako hudo agitovalo, da se še turkoljubna „N. fr. Presse" boji prepirov, ki bodo dobri reči škodovali. Taborove resolucije je deputacija nesla k Tiszu, ki je pa ni hotel sprejeti. Ker so ljudje hoteli nekaj rogoviliti, je policija razgnala množico.

Vnanje države.

Kakšna mora biti ruska politika? Moskovske „Ruskije Vědomosti" dokazujejo, da bo v prihodnje na Ruskem le mogoča politika — slovanska. Ker je že povsod v Evropi zmagala narodna ideja, tedaj mora tudi Rusija priznati svojo slovansko narodnost in jo položiti v osnovo svoje politike. „Samo narodnost je sposobna izdelati v sebi bistvo politike — politike, ki je zvesta sama sebi, ki ve, kaj ima biti in kam se dvigati ne delaje za državo škodljivih napak. Ruska politika ni napravila premalo napak v prošlem in početkom sedanjega veka, posebno zategadelj, ker ni poznala načela jedinoplemenosti. Sedaj se jej pa predstavlja živi in najbolj prepričevalni zgled nepremagljive mogočnosti tega načela. Ne meneč se še v poslednjem času za občeslovanske interese, kateri so po razumu povestnice tudi naši, smo prišli v zadrego, ker so nas prehiteli dogodki, katerih nismo mogli v rokah držati. Ti dogodki, katere nam je napravila sovražna politika, so postali za nas nepovoljni in so nas prisilili zateči se k orožju kakor k „ultima ratio", in ne tačas, kadar bi bilo nam ugodno, ampak ko je prišlo vprašanje že v upor z nami in ko se je dregalo ne v naše interese, ampak v čast in dostojanstvo Rusijo. Sedaj se lahko zadostno prepriča naša diplomacija, da njen nenaravni evropeizem ne doseže ničesar v vnanjej politiki. Samo krepka osnova slovanske jedinoplemenosti, v katerej so zapopadeni vsi ruski dejanski interesi, zamore dati Rusiji trdo vporo v besedah in dejanjih in podučiti druge kabinete, da bi ne računali na našo prijenljivost in ljubeznivost."

Francoski prezident je starašinstvu in narodni skupščini izročil svoje poročilo, ki je bilo od obeh povoljno sprejeto. O novih ministrih celo Gambettov organ „Rep. française" pripoznava, da so zmerni in odkritosrčni republikanci, vendar zahteva še vedno poroštva rekši, da republikanci ne morejo precej odložiti orožja, ker so bili že tolikokrat ogoljufani (?). Skupščina je dovolila proračun za 2 meseca in 4 neposredne davke. Tudi bonapartovci in legitimisti so rekli, da bodo glasovali za dovolitev, ne pa da bi s tem hoteli zaupnico dati ministerstvu.

Srbija je 14. t. m. popoludne ob treh oklicala svojo samostalnost ter ob enem Turčiji napovedala vojsko. Strel iz topov je ljudstvu naznanil to veselo novico. V stolnici se je pela zahvalna pesem, pri kteri sta bila navzoča tudi knez in kneginja. Beligrad je bil na večer sijajno razsvitljen in množica z bakljami in godbo je šla po mestu vojne pesmi prepevaje. Knez je odšel v Aleksinac k vojakom.

Izvirni dopisi.

Iz Mokronoga, 14. decembra. — (Ogenj.) Sinoči po Zdrave-Mariji je bil naš trg vznemirjen po plat-zvona bijenji. Blizo cerkve namreč so iz nekega dimnika iskre švigale. Ker se je to kmalo zapazilo, so ljudje hitro pogasili ogenj ter tako odvrnili večo nesrečo. Popred ta večer se je pa iz neprevidnosti v ravno tiste hiše kuhinji krog polnoči vnelo, in da ni domača gospa nenavadnega pókanja zaslišala ter se prepričala, kaj da je, bilo bi dosti škode; tako so pa hitro zadušili, da je le nekaj kuhinjskega orodja zgorelo.

Od danes zjutraj prav droben sneg siplje z motnega neba, da je že popolnoma pobelil omerzneno zemljo.

Iz Merana na Tirolskem, 12. dec. (Družba duhovnikov.) Častito duhovščino opozorujemo na družbo duhovnikov v Meranu Namen družbe je, podpirati bolehne duhovnike, kojim bi toplo Meransko podnebje koristilo. Najela je torej družba za leto 1877/78 veliko poslopje z lepo kapelico, kamor je dozdaj sprejetih devet gospodov, ki imajo stanovanje in postrežbo zastonj. Sprejemljejo se le samo udje. Ud družbe pa postane kdor plača vsako leto 1 gl. ali 20 gl. za vselej. Namesto 20 gl. se lahko prevzame tudi 40 intencij. Kdor želi pristopiti naj se obrne naravnoč: „An den löbl. Pristerkranken-Unterstützungsverein in Meran" in hitro bo prijel sprejemni list."

Pošljem Vam ob enem tudi štatute Meranske družbe duhovnikov, ako bi morebiti pri priložnosti kaj več spregovorili o tej družbi. Gospod predstojnik družbe me je prosil, naj bi se tudi v slovenskih časnikih objavila ta družba, zatorej sem se obrnil do Vas blag. gospod vrednik.

Od notranjsko-primorske meje, 9. decembra. (Nova mera in vaga. Pridobninski davek. Colnina.) O novej meri in vagi je vse tiho; pravijo da če je kakova reč dobra, ljudje le malo o njej govore, še manj pa pišejo. Potem takem bi človek skoraj mislil, da je nova mera in vaga ljudjem priljubljena, toda skušnja uči, da se bo kmečki ljud le težko z njo sprijaznil. Neki tergovec na primer je poskusil rabiti novo mero za žito, pa od tistega časa so ga kupovalci popustili, in prisiljen je bil zopet seči po merniku, ker sicer ne bi bil nič prodal. Še drugi je hotel rabiti meter mesto vatla, a imel je toliko sitnosti, da se je mož tega naveličal in je zopet segel po vatlu. Tudi nova vaga malo komu dopada, dolžeč jo, da kilogram stane toliko, kakor prej dva funta. Edini liter se je udomačil, pa kako? — ker stare steklenine ni več dobiti; pa ljude tožijo, da vino ni bilo še nikdar tako drago kakor ravno letos, dasi so ga vinščaki prejšna leta na debelo še dražje prodajali, kakor letos.

Nedavno je pa velik šum delala nova dohodninsko postava. Mnogi se boje še večjih davkov. Goriška „Soča" prinesla je obširno pojasnilo glede te postave, zraven priložene stopnice (skale); potem takim bi se zemljakom ne bilo treba naj hujšega bati, če bodo vsi stanovi primerno obdavkani, in tudi ni skoraj mogoče, da bi posestniki zemljišč še več davkov plačevali kakor dozdaj; iz štatistike sem se prepričal, da morajo posestniki zemljišč plačevati po 5 do 6%, v slabih letinah, pa kadar so pridelki sploh pičli, poskočijo te številke celo na 7 do 8% vseh davkov. Ne glede na to, da mora kmetič za vsakih 100 do 200 gld., ktere hoče pridobiti iz zemlje, imeti krepkega delavca, mej tem ko nekteri skoraj brez truda dobe tisočake, od kterih pa primerno malo davka plačujejo. Državnim služabnikom se v slabih letinah dajejo draginske doklade, kmetič pa v takih letinah primerno veče davke plačuje, skorej zastonj dela in pomanjkanje

---

vedeti, da Septuaginta nema vseh knjig, katere se nahajajo v Vasiljevičevem rokopisu in da je Egiptski kralj Ptolomej Filadelf skoraj za celo stoletje pozneje vladal.*)

Knezovemu predgororu sledi specijalno biblični predgovor „blagovernemu in pravoslavnemu čitatelju". Proti koncu tega predgovora, katerega je spisal „mnogogrešni" Gerasim Danilovič, se pravi: „Hvali Boga, ker te je izvolil, da vidiš to, in ne pozabi, da je delavec vreden svojega plačila. V poprejšnjih časih se ni nikdar prizadejal nijeden blagočasten car al knez vse po redu prestaviti ta zaklad, da, ta zaklad tisučerih vsakoršnih zakladov tega sveta. To je storil se-daj ta blagočaštni knez, čigar ime naj se gor in dol dostojno časti. Pravoslavnim kristijanom je podal vse božjanstvene spise obojega zakona, kakor tudi druge knjige ki so že tiskane ali se pa še le pripravljajo." Iz tega se razvidi, da je pobožni knez Konstantin zelo podpiral tedanjo rusko cerkveno književnost. (Konec sledi.)

*) Cf. Dr. Kaulen: Einleitung in die heilige Schrift.

trpi. Goriška „Soča“ nadalje pravi, da je namen te postave vse davke mej državljane primerno razdeliti. To je prav, napačno pa bi bilo, da se pri malih svotah, že skoraj pri par stotinah, delajo razredi, mej tem ko so zadnji razredi celih 5000 in celo 10.000 gld. narazen, kakor da bi bilo bogatašam, ki imajo po 50 do 60.000 gld. letnih dohodkov, teže plačevati kakor takim, ki imajo komaj kacih 6 do 700 gld. letnega zaslužka!

Zdaj pa še nekaj; zapazilo se je, da po kmečkih hišah in po obertnijskih stanovališčah že večidel gori tisto olje, s kojim so Parižki komunardi Pariz požigali, in nastavila se je od petroleja velika colnina, vsled ktere bi se petrolej zopet jako podražil. S tem bi zopet dobili nov davek, kterega se premnogi ne bodo mogli drugače znebiti, kakor da bodo poiskali smolastih borov in bukovih trsk ter z njimi zakajali svoja stanišča v dolgih zimskih večerih.

Od Drave 6. decembra. Pred nekimi mesci so dobili učitelji našega okraja pa tudi cele štajerske zemlje, na kateri je do 1700 ljudskih učiteljev, sledeči ukaz od štajerskega deželnega šolskega sveta:

„An die Schulleitung in N. N. Da es in jüngster Zeit wiederholt vorgekommen ist, dass im Volksschuldienste stehende Lehrpersonen theils in ihren Wohn-, theils in den Schulzimmern unsittliche Attentate an Schulmädchen verübten und in Folge dessen der strafgerichtlichen Behandlung anheimfielen, sah sich der hohe k. k. Landesschulrath mit Erlass vom 12. Juli d. J., Z. 4898 unangenehm veranlasst, einerseits um derarartige Aergernisse erregende Verirungen möglichst zu verhüten, anderseits um Anlässe, welche zu unbegründeten Verdächtigungen der Lehrer führen können, hintanzuhalten, nachstehende Anordnungen zu erlassen und den Bezirksschulrath aufzufordern, dieselben in geeigneter Weise in Ausführung zu bringen. Diesem nach wird in erster Linie allen an Volksschulen thätigen Lehrpersonen untersagt, Schulkinder gleichviel ob Knaben oder Mädchen in ihre Wohnungen zu bescheiden und dürfen die Schulkinder in Fällen der Nothwendigkeit nur in Begleitung ihrer Eltern oder deren Stellvertreter in den Wohnungen der Lehrer erscheinen. Ferner haben Leiter mehrklassiger Volksschulen nach Schluss des Tagsunterrichtes sämmtliche Schulzimmer zu besichtigen und ihre Schliessung sofort zu veranlassen. Die Schulleiter haben die Aufrechthaltung der Sitte pflichtgemäss zu überwachen.“

Učitelji, dobivši navedeni ukaz, gledali so ga debelo, prečitali ga po enkrat, dvakrat ter komaj lastnim očem verjeli. A naposled so se vendar le prepričali, da prav čitajo — splošno nezaupnico, ki se daje štajerskemu učiteljstvu v obče. Kdo je pa neki kriv te nezaupnice, kdo je prvozročil to osramotenje štajerskih učiteljev? Bili so to boje nekateri učitelje v samotnih gornje štajerskih luknjah, ki so se bili pregrešili zoper nravo in zoper častno svojo službo. Bili so to boje (3 ali celó le 2) ljudje, kateri niti pravi učitelji niso bili in menda le nekako za silo nastavljeni. Dobili so pa tudi od porotne sodnije v Ljubnem zasluženo kazen. — Res je to snamotno za ves učiteljski stan, da se je v sedanji dobi „napredka“ to dogodilo. Ali pa je oni ukaz v čast skupnemu učiteljstvu štajerskemu? Kaj si bo svet o učiteljih mislil! Ali se res sodi, da ne bi učitelji otrok na dom jemali? Ali se vsemu ostalemu učiteljstvu tako malo zaupa? Dosledno bi se učiteljem ne smeli otroci tudi v šoli ne zaupati. Ali pa je prepoved, otrok ne zapirati, tudi resna? Kam pa pridemo potem? Telesne kazni se ne smejo rabiti, zapirati bi se torej otroci tudi ne smeli? Kako bodo pa učitelji disciplino vzdrževali, kako neubogljive otroke kaj naučili?

Domače novice.

V Ljubljani 18. decembra.

(*Umrlega grofa Hiacinta Thurna*) so v soboto pripeljali z Dunaja ter ga včeraj v Radolci pokopali. V delegacijo je sedaj vstopil njegov namestnik pl. Langer.

(*Vitez Kaltenegger*) se je v soboto z Dunaja zopet vrnil v Ljubljano. Kakor se z Dunaja piše „Narodu“, noče prevzeti jako važnega in odgovornega predsedništva dežele Kranjske, ktero dobi boje dvorni svetovalec Kalina iz Gradca. Vitez Kaltenegger, pravijo, pa dobi službo v Gradcu ali na Dunaju.

(*C. namestnik vitez Widmann*) se je danes odpeljal iz Ljubljane na Dunaj. V nedeljo so se mu v slovo poklonili razni cesarski, mestni vradi pa veleč. knez in škof s stolnim kapiteljnom. „Deutsche Zeitung“, kteri je glavni podpornik g. Skene, Widmannov tast, o njem piše: „Previdna (tactvoll) odločnost in izvrstnost, ktero je vitez Widmann pokazal v deželi z mešanim prebivalstvom, opravičujete nade, ki se od tega imenovanja pričakujejo. G. Widmann bo v deželi njegovej skrbi izročeni imel odveč prilik državno veljavo braniti proti vojskovalni cerkvi; ker tam bojaželjni (škof) Rudigier pase čedo, ki ima jako pohlevne ovčice, pa tudi mnogo hudobnih in močnih liberalnih kozlov. Tam se večkrat vnemejo prepiri, ki zahtevajo previdnost in odločnost“. Olomuški „Našinec“ pa pretresovaje opombe vradne „Prsse“ o vitezu Widmannu piše od besede do besede in natančno s tukaj ponavljanimi znamenji in opazkami tako-le: „Bohuslav vitez Widmann je postal kakor znano cesarski namestnik na gornjem Avstrijskem. „Presse“ govori o tem imenovanji tako-le: „To imenovanje se gotovo sprejme z živo zadovoljnostjo na Gornje Avstrijskem, ker vitez Widmann sluje za dobrega upravitelja in za moža izvrstnih sposobnosti. Za upravo Kranjske si je pridobil velike zasluge (?!). On je odstranil samogospodstvo in slabo gospodarstvo gospodov Bleiweisov in tovarišev. Ustavoverno (razumi: nemškutarsko) stranko bo težko zadel odhod Widmannov. (Narodna pa se bode oddahnila.)“ Dokler se bodo taka spričevala dajala državnim služabnikom, sklepa „Našinec“, in dokler se jim bo v zaslugo štelo tlačenje slovanskega ljudstva, tako dolgo ne bo prišla država do uredjenih razmer in pri narodih slovanskih se bodo čem dalje tem bolje vzbujevali čuti nepokojnosti, kateri gotovo niso porok varnosti in žrtvovalnosti.“

Razne reči.

— † Msgn. Janez Globočnik, tajnik kneza in nadškofa goriškega, duhovnik ljubljanske škofije, je zvečer 14. t. m. v Gorici umrl. Služil je za kateheta v Kranji, in pozneje za kaplana na Brdu. O vesoljnem cerkvenem zboru je postal papežev častni kamornik in monsignor, ko so se cesar med popotovanjem v Dalmacijo mudili v Gorici, pa vitez Franc Jožefovega reda. Sedanji škof ljubljanski so ga bili tudi izvolili za konzistorijalnega svotovalca škofije ljubljanske. R. I. p.

— Razpis učiteljskih služb na Kranjskem: Na 4 razredni šoli v Tržiču. Prošnje do 20. januarija pri krajnem šolskem svetu; na 4 razredni šoli na Vrhniki 3. in 4. uč. služba s 450 in 400 gld. l. pl. Prošnje do 6. januarjia pri kranjem šolskem svetu. — Premembe pri učiteljsvu: G. Alojzij Jerše iz Zagorja (rud. šole) v Trebno za nadučitelja; g. Janez Rihteršič iz Černuč v Jhan, g. France Krušnik iz Šentvida pri Zatični v Podkraj (zač.)

— Imenovanja: G Jožef Tverdy je postal računski revident, g. Viktor Colloretto rač. oficial, g. Jožef Modic pa rač. asistent pri deželni vladi kranjski. G. Janez Pihler pride iz Logatca za adjunkta v Kamnik, g. Anton Vidic pa za adjunkta v Logatec.

— Novomeška narodna čitalnica ima dne 23. t. m. ob 4. uri popoludne občni zbor, h kateremu vljudno vabi vse č. gg. ude

„Odbor.“

— Slovanska bibliografija. Pri knjigotržci Fr. A. Urbanki v Pragi je izšla: „Rukověť české literatury a basnictví.“ Sostavil Jan Vitek. Druga pomnožena izdaja. Cena 50 kr. Spis ima dva dela, prvi obsega pregledni obris česke literature vseh dob, drugi pa definicije o podlagi in obliki poezije in pozamezne vrste pesništva.

Slavjanstvo. Sbornik, s portretami A. S. Homjakova in M. G. Černajeva. 1877. Cena 30 kop. Dobi se pri vredništvu „Graždanina“ v Peterburgu. V tej zbirki so pomešćene notice o znanem pisatelji in ljubitelji Slovanstva o Homjakovem in pesni tičece se Slovanstva ali izhodnega vprašanja.

— Kdo je osebek? Plemenitaž bil je na lovu s kmeti. Psi so zasledili jazbeca, a ušel jim je v svojo jamo. Eden kmetov stegnil se je za njim, da bi ga izvlekel, a kmalo jel je kričati. „Ali ga imaš?“ vpraša gospod. „Ne, ne, on ma mene!“ kriči ubogi kmet.

Spred sodišča.

Pred porotniki stala sta 11. in 12. t. m. Jan. Cvirn, 23 let stari tesarski pomočnik iz Adergaza, fare Šenčurske na Gorenjskem, pa 33 let stari posestnik Tomaž Hočevar iz Grada. Hočevar bil je od svoje sestre Marije Hočevar tožen zarad dote. Vzel je tedaj pri Janezu Kalanu 330 gld. na posodo ter je dr. Mencingerju za svojo sestro izročil dolžnih 300 gld. Ko je šla Marija Hočevar 28. aprila t. l. z denarji proti večeru domu, bila je v gozdu med Primskovim in Srednjo vasjo od nekega našemljenega z nožem in kolcem oboroženega človeka napadena in oropana. Sodnijska preiskava je pokazala, da je ta rop v dogovoru s Tomažem Hočevarjem izvršil Jan. Cvirn. Hočevar je bil že 23. aprila prišel k Cvirnu, ter ga je najel, da bi oropal njegovo sestro. Zatoženca sta oba tajila, pa sta se večkrat tako zagovorila, da je bila njuna krivda jasna. Prič je bilo k obravnavi povabljenih 26, ki so potrdile, da je Hočevar oropanje svoje sestre sprožil, Cvirn pa ga izvršil. Nekatere priče so pa izrekle, da se je moral še nekdo drugi tega ropa vdeležiti. Sodnijski predsednik Kaprec je hotel ravno izpraševanje skleniti, kar Cvirn stopi pred sodnike, ter jih prosi, da bi smel še nekaj povedati. Ko se mu to dovoli, pove, da je bil res od Hočevarja k temu hudodelstvu najet in zapeljan, da pa ropa ni izvršil on, ampak neki Matija Koželj, ki je prejšnji dan kot priča stal pred sodnijo ter je tudi prisegel. Šla sta skupaj v omenjeni gozd, pa le Koželj je bil našemljen in je hotel iz prva Marijo Hočevar ubiti. Denar sta med seboj delila. Priče so potrdile, da se je moral oropanja še nekdo vdeležiti in tudi Marija Hočevar je izrekla, da napadnika ni mogla spo-

znati, ker je bil našemljen. Cvirn od predsednika vprašan, zakaj tega precej prvi dan ni povedal, ko so Koželja izpraševali, je odgovoril, da je bil sklenil vse utajiti, ker se je nadejal, da bode na ta način najlaglje kazni odšel. Ker je pa vidil, da mu tajenje nič ne pomaga, vse po pravici pove in obstoji. Državnega pravdnika namestnik Grdežič je vsled tega nasvetoval, da bi se obravnava proti Tomažu Hočevarju in Cvirnu odložila, okrajni sodniji kranjski pa naj se telegrafično sporoči, da naj neutegoma prime in zapre Matija Koželja. Dr. Ahačič kot zagovornik Hočevarjev predlaga, da bi se Hočevar izpustil, pa državni pravdnik ga zavrne, da to ne gre. Sodniki se na to posvetovajo, kaj bi bilo storiti, ter razsodijo, da se obravnava proti Cvirnu tako dolgo odloži, dokler ne dobe tudi sokrivega Koželja v roke, obravnava proti Hočevarju pa naj se nadaljuje, ker novejše izpovedi njegovih razmer čisto nič ne spremené. Koželja sodnija ne more zapreti, pač pa zamore to storiti državno pravdništvo po dogovoru s preiskovalnim sodnikom, kar se je tudi zgodilo. Hočevar se ne more izpustiti, kakor želi njegov zagovornik, ker se obravnava nadaljuje. Sodnija je porotnikom stavila vprašanje: Je-li Tomaž Hočevar kriv, da je Cvirna zapeljal in mu prigovarjal, da naj njegovo sestro Marijo Hočevar 28. aprila oropa, ali ne? Porotniki so zatoženca enoglasno krivega spoznali in sodnija ga je obsodila na 6 let težke, s postom, tamnico in trdo posteljo poostrene ječe. Tudi mora svoji sestri povrniti vso škodo in plačati sodnijske stroške.

Pretekli četertek 13. t. m. je bila obravnava zarad izdajanja ponarejenih bankovcev zoper sledeče osebe: France Fik, 38 let star posestnik iz Crngroba, Jože Lazar, 67 let star, iz Sedule na Goriškem, Janez Presek, 45 let star kajžar iz Šenčurja, Janez Lorenzini, 22 let, Janez Anzil, 24 let star, oba iz Loneriaco, okraja Videnškega na Laškem, in Luigi Ermacora, 16 let star iz Magnane na Laškem. Iz zatožbe je razvideti to-le:

Dne 10. januarija so v Ljubljani prijeli Franca Fika, ko je hotel izdati ponarejen bankovec za 10 gld. Pri njem so našli še dva enaka bankovca. Dolgo je tajil, a slednjič vendar obstal, kako je pridobil si te bankovce. Kakor je pripovedoval, zvedel je od Janeza Preseka v Kranji za nekega človeka, J. Lazarja, ki vé za tako „blago". Ta mu je dal tudi napis do njega, kterega si je Fik prepisal. Piše mu tedaj in ko dobi odgovor, se pelje v Trebiž, kjer se snide z Lazarjem, ki ga je tam že čakal. Oba se peljata potem v vas Gemono na Laškem, tam čaka Fik Lazarja v neki krčmi, a ko ta čez dve uri pride nazaj, ne prinese nič, rekoč, da blago še ni gotovo, naj pride Fik drugo pot po-nj. Okoli novega leta se pelje Fik zopet v Gemono, in se snide z Lazarjem, s kterim se pelje potem v neko vas kaki dve uri v stran in tam mu prinese Lazar 6 bankovcev po 10 gld., za ktere Fik da 25 gld. Vrh tega plača vse stroške, ki od obeh potov znašajo okoli 30 gld. tako, da ga je 6 ponarejenih bankovcev po 10 gl. stalo 55 gld. dobrega denarja. S temi bankovci se poda, kakor pripoveduje, k Preseku v Šenčur, ki mu je obljubil, da jih bo vzel in povrnil mu stroške. Ali Presek jih ne vzame, češ, da jih je premalo in da, če jih bo kupil, jih mora več biti. Na to pravi Fink, da je 3 strgal in proč vrgel, a preiskava je pokazala, da je tudi te zmenjal v okolici Kranja.

Dogodba z Lahi je sledeča. Dne 17. junija t. l. so zasačili v Planini mladega Ermacoro iz opečnice na Uncu, ko je hotel izdat v krčmi bankovec za 10. gld. Ko ga žandarji primejo, pove, da je že dva menjal, in pri njem najdejo res nakaj čez 19 gld. dobrega denarja in še 4 ponarejene desetake. S konca Ermacora taji, a ko pride njegov stric, ki je v opečnici, in mu prigovarja, da naj pove resnico, obstane, da je od sodelavca Anzila, s kterim sta v postelji skup ležala, prejel 7 ponarejenih desetakov s podukom, kako naj jih menja, in da bo za to že kaj dobil. Anzila so potem žandarji prijeli in preiskovaje opečnico so našli v luknji v zidu še 1 ponarejen desetak in 14. gld. dobrega denarja, ki je, kakor je preiskava pokazala, prihajal od dveh ponarejenih desetakov, ki sta med tem na dan prišla. Ker je bilo znano, da Anzil ni imel nikakega denarja, so dalje popraševali iz pisem ter po pričah zvedeli, da ga je nek Lah, z imenom Lorenzini, večkrat obiskal. Ko je zopet prišel na Rakek, so ga prijeli žandarji. Sumljivo je bilo pri njem posebno to, da je pred žandarji sktival se, kajti če bi bil pošten, bi se mu jih ne bilo treba bati. Zasačen in prašan, kaj ima tu opraviti, se je jako neverjetno izgovarjal. Pokazalo se je pa tudi, da so bankovci prišli med ljudi meseca junija, tedaj se sme sklepati, da jih je 31. maja prinesel najmanj 10 Anzilu.

Obravnava je bila v treh jezikih: v obligatnem nemškem, kterega noben zatoženec ni razumil, in v laškem in slovenskem. Zadnji jezik je predsednik gosp. Čuber hudó trpinčil, čeravno je sicer obravnavo lepo vodil. Poslušalce, kterih je bilo vedno vse polno, so kar ušesa bolela zavoljo takega ravnanja z deželnim jezikom.

Med obravnavo se je pokazalo, da bo treba Lazarja prihraniti za drugo porotno sesijo, ker je prišlo več novega na dan, kar se mora vnovič preiskavati, Anzil in Lorenzini sta vse tajila, a dokazi so ju pokopali tako, da so porotniki ju vendar-le kriva spznali. Po izreku porotnikov, ki so Janeza Preseka popolnoma za nedolžnega spoznali, ker ni bilo nič druzih dokazov, kakor Fikovo dolženje, je sodišče obsodilo Fika na 10 let, Lorenzini je dobil 7, Anzil 6 in Ermacora 3 leta težke ječe. Zadnji trije (Lahi) se imajo po prestani kazni tudi iztirati iz vseh avstrijskih dežel.

O tej obravnavi imamo le še dve kratki opazki. Razvidno je iz nje, da se avstrijski desetaki ponarejajo zadnji čas gotovo na Laškem ne daleč od avstrijske meje in se podajajo po laških delavcih in drugih preslepljenih ljudeh. Zakaj? Na to je zagovornik dr. Ahačič prav dobro opomnil, da se nobeni bankovci ne dajo tako lahko ponarejati, kakor ravno avstrijski; denarni papir se ne sme tiskati za pol stolotja in mora biti umetneje narejen, kakor naš, ker bi se ponarejanje protem ne splačalo. Naši desetaki so pa tako preprosti, da jih kakor skušnja uči, ni posebno težko posnemati in se delo tudi splača, ako se bankovci zmenjajo. Na Laškem jih je bilo dobiti 10 za 40 gld. in ti so bili tako dobro ponarejeni, da jih zlasti priprost človek brez premislika menja, kar se je tudi tu zgodilo, ker je bilo več teh desakov spečanih.

Eksekutivne dražbe.

19. decembra: 3 Brezovar iz Stopič, v Novem mestu. 3. Erjavec iz Srednje Kanomlje v Idriji. 3. Net iz Kokrice, v Kranji. 3. Bajuk iz Radovice. 3. Fadjančič, oba v Metliki. 2 Vatovc iz Famelj. 1. Jurca iz Landola. 3. Vidnal iz Studenca. 3. Matjažič iz Famelj, vsi v Senožečah. 2. Ovčjak iz Orehovice. 2. Saman iz Grobelj oba v Kostanjevici.

1. Jamnik iz Kamnika, Vadnal s Črnega vrha oba na Vrhniki. 1. Žakelj iz Goddoviča, 1. Tušar oba v Idriji. 3. Srebot iz Neverk v Postojni. 1. Krašovec z Vrhnike v Ložu.

Vabilo k naročevanju
„SLOVENCA".

„**Slovenec**" velja kakor dozdaj:

Za Ljubljano:

Na dom pošiljan za celo leto	9 gl.	— kr.;	
„ „ „ „ pol leta	4 „	50 „	
„ „ „ „ četrt leta	2 „	30 „	
„ „ „ „ en mesec		80 „	

V administraciji sprejeman:

Za celo leto	8 gl.	40 kr.;
„ pol leta	4 „	20 „
„ četrt leta	2 „	10 „
„ en mesec	— „	70 „
posamezne številke . . .	— „	7 „

Po pošti:

Za celo leto	10 gl.	— kr.;
„ pol leta	5 „	— „
„ četrt leta	2 „	50 „
„ en mesec	— „	90 „
posamezne številke . . .	— „	8 „

Za bogoslovce, dijake in učitelje:

Za celo leto	6 gl.	— kr.;
„ pol leta	3 „	— „
„ četrt leta	1 „	50 „

List pošljemo vsem dosedanjim naročnikom. Kdor se ne misli naročiti, naj ga pošlje nazaj, ker ga sicer smatramo kot naročnika. Tudi prosimo tiste gospode, ki naročnine še niso poravnali, da bi to storili prej ko mogoče, da tudi mi poravnamo račun v tiskarni.

Naročnina se pošilja najceneje po poštnih nakaznicah (Postanweisungen)

opravništvu,
Stari trg, hiš. štev. 16.

Loterijske številke 15. decembra.

V Trstu: **43, 14, 56, 87, 47.**
V Lincu: **45, 52, 19, 23, 40.**

Telegrafične denarne cene 17. decembra.

Papirna renta 63.90 — Sreberna renta 66.90 — Zlata renta 74.85. — 1860letno državno posojilo 113 20 Bankine akcije 795 — Kreditne akcije 209. — — London 118.70 — Srebro 104 85. — Ces. kr. cekini 5 65. — 20 frankov 9 57.

II. snopič
Slov. narodnih pesni.

Na 22. straneh velike 8⁰ obsega 22 manj poznanih, četveroglasno upravljenih domačink. Cena 90 kr. Novi gg. naročniki dobé I. in II. zvezek za 1 gl. 50 kr. — Gluha pisma se prezirajo. (3)

Kanal *na Primorskem.*

Josip Kocijančič.

Koristno naznanilo
prečast. duhovščini!

Tovarna za izdelovanje **voščenih sveč**, lastnina

Alojzija Bader-ja

v Gorici,

ki je bila odlikovana sè srebrno svetinjo in častnim diplomom pri svetovni razstavi v Parizu leta 1855, na Dunaji leta 1873, ravno tako pri razstavah v Gorici 1854, Monakovem 1855 in Trstu leta 1871, priporoča svoje sveče iz čistega voska od čebel **po nizkih cenah**, ki se ne kidajo in ne onečedijo altarja; gorijo mirno in se počasi povžijejo.

Cerkvena oskrbništva plačajo lahko koncem leta. Vsaka naročba se hitro in natančno izvršuje po pošti ali po železnici. (2)

Izdajatelj in odgovorni vrednik: Ferd. Pevec.

Blaznikovi dedici v Ljubljani.